

De vogelmoord in Zuidwest-Frankrijk

Max Crouau

De fauna van Aquitanië staat er slecht voor, zij lijdt onder de jacht, zoals dat bijna overal in Frankrijk het geval is met alle soorten zoogdieren en vogels. Maar hier kunnen de jagers de schuld niet geven aan de chemische bestrijdingsmiddelen die de landbouw gebruikt en waarvan inderdaad de kwade gevolgen maar al te bekend zijn. Het bosmassief van de Landes is nog maar weinig vervuld door giftige stoffen, daar deze in de tegenwoordige bosbouw praktisch niet gebruikt worden.

Enkele standvogels en vele trekvogels

De bossen herbergen enkele interessante stootvogels: de Slangenarend (in 1970 20 à 30 paren) die uitsluitend van reptielen leeft, maar ongelukkigerwijs wordt verward met de Buizerd, die tot voor kort nog als 'schadelijk' was geclassificeerd; de Grauwe en de Blauwe Kiekendief die in de rietlanden leven.

De Koekoek en de Groene en Grote Bonte Specht zijn bijzonder nuttig voor het bos door het opruimen van insecten, maar sommige jagers ontzien zich niet om ze te doden, soms voor rekening van handelaars in opgezette dieren (die ook veel kwaad doen). Verder zijn bos en kust van Aquitanië een belangrijke doortrekplaats voor de trekvogels van heel Europa: Houtsnippen, eenden, ganzen, Kraanvogels, zwanen, Houtduiven, Tortelduiven en kleine vogels.

De wettige, onwettige en oogluikend toegestane activiteit van de jagers in deze streek is enorm en wordt door alle Europese landen veroordeeld:

— wettelijk toegestaan is de jacht op eenden en Houtduiven;

— onwettig is de stompzinnige massamoord op Kraanvogels en zwanen, vogels die volledig door de wet beschermd zijn;

— 'getolereerd' wordt de 'bestrijding' van Tortelduiven en de vangst van kleine vogels; daarover hieronder meer.

De 'bestrijding' van Tortelduiven

In de bossen van het departement van de Landes speelt zich twee keer per jaar een slachting van trekvogels af, die haar weerga niet vindt in de hele wereld, tenminste in de ontwikkelde landen. Deze jacht is een privilege van de plaatselijke bevolking, in afwijking van de nationale wetgeving.

Voor de eerste slachting worden de mooiste voorjaarsochtenden in mei uitgekozen (tussen 25 april en 15 juni ongeveer): het is de 'bestrijding van de Tortelduiven', ieder jaar toegestaan 'tot bescherming van de oogst'. Ongelukkigerwijze is er in dat seizoen op de linkeroever van de Gironde, waar de 'bestrijding' plaatsvindt, geen enkel gewas boven de grond dat gevaar zou kunnen lopen. En toch worden daar, krachtens een onzinnig feodaal privilege dat tegen iedere regel van weidelijke jacht en biologisch beheer ingaat, gedurende 1 à 1½ maand duizenden en duizenden trekvogels gedood, op weg naar hun broedplaatsen.

Men schiet in de eerste plaats vanaf 'pylones', d.w.z. van een platform van ten minste 3 m hoog (de enige officieel toegestane manier). Deze platforms bevinden zich in het bos, langs de Gironde en zelfs in de badplaats Verdon (in de villatuinen). Deze officiële jachtposten worden vaak duur verhuurd en zijn alleen toegankelijk voor welgestelden of voor jagers met relaties.

Maar er wordt ook van de grond af geschoten, want er is (feodaal overblijfsel of misschien weerspiegeling van de klassenstrijd op jachtgebied?) in deze grote manoeuvres ook een infanterie (jagers zonder geld of relaties). Dit voetvolk bezet alle natuurlijke schietplaatsen (open plekken in het bos, hagen, bosjes) en kunstmatige (spoorwegen, asfaltwegen, oude Duitse bunkers, gunstig geplaatste ramen van huizen).

Voor de goede orde moet hier in herinnering worden gebracht dat: 1e. de jacht op Tortelduiven te voet is verboden en in dit geval zelfs zonder uitzondering; 2e. de jacht op minder dan 300 m van een woonhuis overal en altijd verboden is.

Ten slotte wordt er gejaagd met netten, de 'pantes', een methode die de wet óók zonder meer verbiedt: toch functioneren er 300, vaak geperfectioneerde installaties van dit soort zichtbaar voor iedereen, de politie inbegrepen.

Het resultaat zijn duizenden en duizenden gedode en gewonde Tortelduiven: de Tortelduif, met zijn enorme vliegvaardigheid, kan meerdere malen geraakt worden voor hij valt, een echte zak vol lood, zoals de jagers zeggen.

Het resultaat is óók nog (in dit seizoen van de 'grote stilte') de afslachting van alles wat vliegt, van de zwaluw tot de trekkende en bijna uitgestorven stootvogels: wetenschappelijke inventarisatie van wat geschoten wordt vermeldt de zwaluw, Gierzwaluw, Blauwe Kiekendief, Smelleken, Torenavalk, Wespendif (buse bondrée), tot en met de Postduiven van de postduivenverenigingen...

Eén van de duizenden Tortelduiven die jaarlijks worden gevangen met netten of worden neergeschoten in Zuid-Frankrijk.

Foto: Pierre Davant.

In 1969 heeft de Franse regering een poging gedaan om een eind te maken aan dit 'privilege'. Zij heeft er van af moeten zien door de uitgeoefende pressie. De diverse belangen zijn sinds die gebeurtenis officieel gebundeld in de CDCTMDAA, dat zeggen wil (houdt u vast!) Comité tot Verdediging van de Jacht op de Tortelduif en tot Handhaving van de Voorouderlijke Verkregen Rechten.

Niet alleen zijn 'verkregen rechten' een dubieus begrip, maar moeten zij gehandhaafd blijven wanneer zij hun reden van bestaan hebben verloren? Welk verband is er tussen de enkele tientallen ongelukkige hutten die oorspronkelijk alleen door de plaatselijke bevolking werden gebruikt en de koortsachtige uitbreiding, de laatste tientallen jaren, van het aantal moderne vangstinstallaties, waarvan in meerderheid stedelingen profiteren?

Ook in 1970, het Europese Natuurbeschermingsjaar, hebben redelijkheid en algemeen belang het niet kunnen winnen van het geweld en de stompzinnigheid die achter die belachelijke 'voorouderlijke rechten' schuilgaan.

De 'plaatselijke uitzonderingen' voor de vangst en verkoop van kleine vogels

De tweede massamoord vindt plaats in de herfst, omstreeks 25 september tot 25 november, twee hele maanden dus.

Deze vindt plaats in de duinen aan de kust en op alle cultuurgronden in het bosgebied van Landes en Gironde. Dit maal wordt gejaagd op trekvogels die terugkeren naar het zuiden na de voortplanting: als middelen gebruikt men horizontale slagnetten, de 'pan-

tes', of primitieve vallen, 'matoles': het aantal van de laatste wordt op 500.000 geschat alleen al in het departement van de Landes. En toch verbiedt sinds 1905 een ministerieel decreet uitdrukkelijk iedere vogelvangst met vallen, in uitvoering van een door Frankrijk ondertekende conventie van 1902. Maar ongelukkigerwijze liet deze conventie aan de toetredende staten toe om de inhoud ervan geleidelijk toe te passen, en deze 'geleidelijkheid' geldt nog altijd in dit land.

De prefecten hadden aanvankelijk de mogelijkheid om de vangst met netten van 'leeuweriken, Kneuen en Ortolanen' toe te laten en daarna tolereerden zij, volgens dat onuitsprekelijke pseudo-legale systeem dat de toepassing van de jachtwetgeving in het zuidwesten van Frankrijk beheerst, ook de handel in de gevangen en gedode vogels, iets wat het ministeriële devreet overigens uitdrukkelijk verbodt.

De zaak wordt nog schandelijker, wanneer men weet dat de Ortolaan in deze streek niet voorkomt en dat de Kneu er niet alleen zeldzaam is, maar bovendien makkelijk te verwisselen met allerlei zangvogels: de jagers te kwader trouw maken dan ook geen onderscheid.

Resultaat: de slagnetten vernietigen hele vluchten Putters, piepers en kwikstaarten; kortom, alles wat vliegt, trekt en kleiner is dan de Merel is goed voor de pan. Zoals bij de tortelduivenjacht, doodt men en passant vele stootvogels die zich laten vangen, aangehouden door de lokvogels.

De leeuwerik maakt inderdaad een groot deel uit van de gevangen vogels en het is onder dit etiket dat deze vogelhandel wordt gedreven. Maar hoe dan ook is het ontoelaatbaar dat er in een Europees land mensen voordeel trekken uit de handel in wilde

vogels; waarbij de Landes een verzendcentrum zijn geworden voor heel Frankrijk, nog afgezien van de plaatselijke conservenfabrieken.

Twee getallen uit officiële onderzoeken zijn voldoende om de omvang van de jaarlijkse slachtingen te illustreren:

1e. een contrôle bij een handelaar in Saint-Geours-de-Marenne (Landes) toonde een totaal van verzendingen naar plaatsen in heel Frankrijk van 6.475 dozijn vogels in één week voor deze ene handelaar;

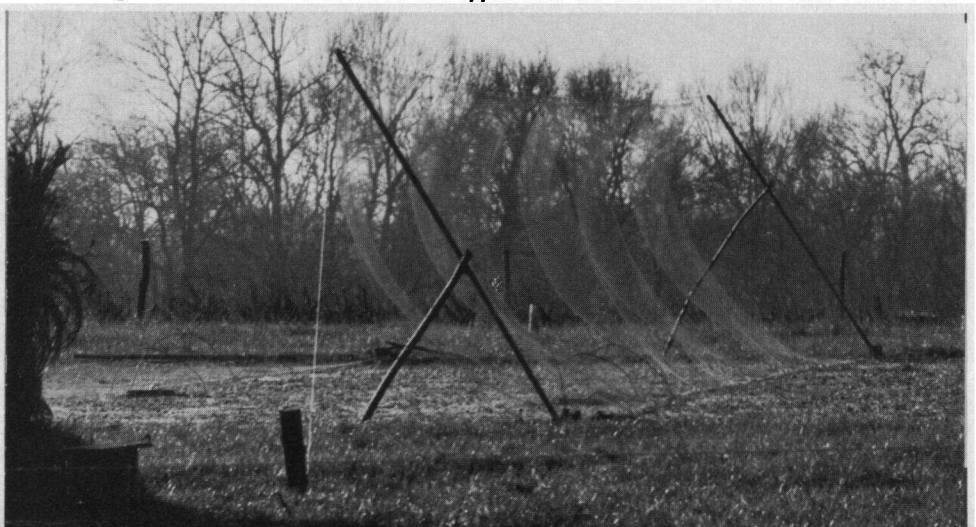
2e. een inspecteur van het jachtdistrict van Parijs heeft vastgesteld, op één enkel dag, zendingen tot een gewicht van 508 kg aan kleine vogels, afkomstig van het station van Saint-Vincent-de-Tyrosse (Landes).

Bij deze verbluffende cijfers moeten de ornithologen in herinnering brengen dat geen enkel wilde soort vogel zonder gevaar zo'n zware commerciële exploitatie verdraagt. Men moet hier nog de jaarlijks steeds groter wordende verliezen door landbouwvergiften bij optellen. En ten slotte: deze vogels zijn niet van ons: door hun hoedanigheid van trekvogels zijn zij het gezamenlijk bezit van alle Europese en Afrikaanse landen waar zij doortrekken; dit is een elementair begrip van internationale burgerzin! Maar sedert jaren brengen die Europese landen, die deze vangst van wilde vogels hebben verboden, aan Frankrijk vergeefs het betreurenswaardige en onverdedigbare van zijn houding in herinnering. Midden in de 20ste eeuw heersten hier nog praktijken uit de steentijd.

Het is van belang dat die Fransen die niet de gewoonte hebben om zwaluwen te doden, noch om kwikstaarten te eten, weten dat twee keer per jaar in het zuidwesten deze ongelofelijke slachtingen plaatsvinden.

● Max Crouau (vertaling mr. J. O. Kalff).

Détail van een vanginstallatie ('pantes'): links op de voorgrond de schuilhut waar de 'jager' zit die de netten (voorzien van sterke veren) kan laten vallen op de trekvogels die door levende lokvogels worden aangetrokken. Eén zo'n net heeft een oppervlakte van meer dan 50 m². Foto: Pierre Petit.

LITTERATUUR:

Anonymus (1973): Protection des rapaces. Sud-Ouest Nature. Juin 1973, no. 4: 40.

Anonymus (1973): Tourterelles en mai: de nouveau destruction officielle. Sud-Ouest Nature. Juin 1973, no. 4: 45-46.

Anonymus (1975): Chasse à la tourterelle. Le Courrier de la Nature. Nos. 31, 32 & 36: 120.

Charbonneau, Simon (1973): Adieu à la Palombe. Sud-Ouest Nature. Septembre-Décembre 1973, nos. 5-6: 17-24.

Dubourdeaux, A. (1974): A propos des tourterelles. Le Saint-Hubert 73 (1): 14.